

روزشمار جنگ

پنجشنبه

۲۵ اردیبهشت ۱۳۶۵

۵ رمضان ۱۴۰۶

۱۵ مه ۱۹۸۶

۳۶۰

در پی تهاجم روز گذشته قوای عراقی به منطقه حاج عمران، امروز، عملیات نیروهای مشترک ارتش و سپاه پاسداران با هدف بازپس‌گیری مناطق اشغالی، با وجود تحمیل تلفات و خساراتی به قوای عراقی، ناتمام ماند. در نتیجه این عملیات فرمانده تیپ ۱۵۵ ویژه شهدای سپاه پاسداران مجروح شد. همچنین ۹ فروند بالگرد عراق در منطقه عملیاتی سقوط کرد. نماینده امام در شورای عالی دفاع درباره روند اقدامات دشمن، ابراز نگرانی کرد.

نیروهای مهاجم عراقی روز گذشته، در عملیاتی در منطقه حاج عمران ارتفاعات ۲۴۳۵ (شهید صدر) و ۲۵۱۹ (گردمند) را تصرف کردند، اما در ادامه این عملیات به دلیل حضور به موقع و مؤثر نیروهای خودی در زیر یال‌های ارتفاعات مذکور، موفق به پیشروی نشدند. پس از آن نیروهای خودی شناسایی تعجیلی از موقعیت زمین و آرایش دشمن انجام دادند و فرماندهان عملیاتی حاضر در منطقه با هدف پیشگیری از ادامه حمله دشمن و بازپس‌گیری مواضع اشغال‌شده لشکر ۶۴ ارتش، یک طرح عملیاتی را تهیه و تنظیم کردند. طبق طرح از نخستین ساعات بامداد امروز، ۲ تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی و ۱۵۵ ویژه شهدا از سپاه پاسداران عملیات خود را بر روی ارتفاعات ۲۴۳۵ و ۲۵۱۹ آغاز کردند، اما با وجود وارد آوردن تلفات و ضایعات به دشمن، موفق به بازپس‌گیری ارتفاعات نشدند. در این عملیات محمود کاوه فرمانده تیپ ۱۵۵ ویژه شهدا، بر اثر اصابت ترکش نارنجک مجروح و به پشت جبهه منتقل شد.^۱

به نوشته سعید سردی راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ سپاه در قرارگاه نجف ۲، امیر اصفهانی معاون تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی در گفت‌وگو با رحیم صفوی جانشین فرمانده نیروی زمینی سپاه، علت ناکامی نیروها در عملیات محور شهید صدر را آتش شدید دشمن، نبود جان‌پناه مناسب و کم‌تجربگی نیروها برشمرد و اظهار داشت که پس از هماهنگی با سرهنگ تصویری فرمانده تیپ ۴ لشکر ۶۴ ارتش، قرار شد آنها با ۴۰ نفر تکاور وارد عمل شوند، ولی متأسفانه فرمانده گروهانشان همراه نیروها نرفت و

فرد دیگری آنها را هدایت کرد. یک گروهان هم از گردان ۱۹۸ در احتیاط نزدیک و گروهان دیگرش در خط بود. در چنین وضعیتی ساعت ۵:۱۵ صبح، نیروهای تیپ ۱۱۰ وارد عمل شده و خاکریز اول دشمن را گرفتند. نیروهای تکاور طبق قرار قبلی سمت راست را بسته بودند، ولی در ادامه عملیات، آتش دشمن خیلی شدید شد به طوری که هم با خمپاره ۱۲۰ میلی متری و هم با کاتیوشا جاده را زیر آتش گرفته بود و امکان تخلیه مجروحان نبود، بنابراین ناگهان دیدیم بچه‌ها یکی یکی عقب می‌آیند.

امیر اصفهانی علت این عقب‌نشینی را در وهله اول شیوه گسترش دشمن در خط اول و دوم ذکر کرد و افزود: «دشمن روی خاکریز اول کسی را نداشت، ولی وقتی نیروهای خودی به خاکریز دوم رسیدند، با استعدادی در حد یک گروهان مواجه شدند. برخی نیروها می‌گفتند عراقی‌ها از پشت سر هم می‌آمدند بالا و روی نیروهای ما آتش شدید می‌ریختند. از سویی، چون خاکریزها برای جان‌پناه نیروهای خودی مناسب نبود، شروع کردند به پایین آمدن. تکاورهای ارتش هم که در موضع پدافندی‌شان بودند، گفتند نمی‌توانیم بایستیم و آمدند پایین توی شیارها. بدین ترتیب ساعت ۶:۱۰ دقیقه بود همه عقب آمدند. البته یک گروهان را فرستادیم بروند کمک گردان ۱۹۸ ارتش، ولی آنها هم سر جاده گیر کرده بودند و نتوانستند اقدام مؤثری انجام دهند. آتش پشتیبانی هم نداشتیم. ... بدین ترتیب مشکل ما اول کم‌تجربگی بچه‌ها بود، دوم کمبود آتش پشتیبانی بود تا حدی که حتی نتوانستند یک لحظه آتش دشمن را خاموش کنند.»^۲

بنا بر اعلام قرارگاه خاتم‌الانبیا^(ص)، رزمندگان امروز در نبرد با قوای متجاوز عراقی در منطقه حاج‌عمران، موفق شدند گردان کماندویی التعمیم را منهدم کرده و ضرباتی به تجهیزات، ادوات و وسایل مخابراتی تیپ ۹۸ و ۴۳۱ پیاده ارتش عراق وارد کنند.^۳

همچنین طبق گزارش تیپ ۴ از لشکر ۶۴ ارتش و به استناد اخبار دیدبانان، امروز تعداد ۹ فروند بالگرد حامل نیرو و تدارکات دشمن در ارتفاع ۲۵۱۹، بر اثر اجرای آتش توپخانه و پدافند هوایی خودی سقوط کرده و در حال سوختن مشاهده شده‌اند.^۴

از سویی حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع، پس از استماع گزارش محسن رضایی فرمانده کل سپاه، درباره اوضاع جبهه‌ها، نگرانی خود را از روند اقدامات ارتش عراق چنین بیان کرد: «عراق در جبهه‌ها خیلی فعال شده و ما را به موضع انفعال کشانده است.» وی با یادآوری تلاش سپاه برای آموزش و اعزام نیروهای تازه‌نفس برای اجرای عملیات سرنوشت‌ساز خاطر نشان کرد: «[به دلیل اقدامات دشمن] نیروهایی که برای حمله جمع کرده‌ایم [به‌ناچار] داریم در دفاع به کار می‌گیریم.»^۵

فرماندهی مشترک قرارگاه نجف ۴ سپاه پاسداران و لشکر ۶۴ ارتش امروز، ضمن افزایش توان رزم اقدام به برنامه‌ریزی عملیات با هدف بازپس‌گیری مناطق اشغال‌شده در منطقه حاج‌عمران کردند. ساعاتی پس از ناکامی نیروهای خودی در تصرف اهداف موردنظر در جبهه حاج‌عمران،

فرماندهی قرارگاه نجف ۴ دوباره برنامه‌ریزی برای تداوم عملیات در این منطقه را در دستور کار قرار داد که بر مبنای آن مقرر شد نیروهای سپاه پاسداران شامل تیپ ۱۱۰ شهید بروجردی که دیگر نیروی رزمی کافی در اختیار نداشت، با گردان جندالله خوی که دارای ۳ گروهان بود (۲ گروهان برای تک و یک گروهان برای احتیاط) عملیاتی را در اولین ساعت بامداد روز جمعه (۱۳۶۵/۲/۲۶)، اجرا کنند که با رسیدن ۴۰ نفر نیروی کمکی دیگر از خوی و ۲۰ نفر نیروی کمکی تیپ ۱۵۵ ویژه شهدا، برای حمل مهمات، توان عملیات افزایش یافت. همچنین قرار شد یک گروهان تکاور ارتش در عملیات شرکت کند. گردان جندالله مهاباد سپاه نیز که ۱۲۰ نفر نیرو داشت* به عنوان احتیاط نزدیک عملیات تعیین شد.^{۶*} در ضمن به گفته سرهنگ ظهیری فرمانده لشکر ۶۴ ارتش، هماهنگی لازم برای اجرای آتش توپخانه هم به عمل آمده است.^۷

۳۶۲

فرماندهی تیپ مسلم بن عقیل از تک محدود دشمن در مهران و قرارگاه عملیاتی نجف ۲ از افزایش فعالیت‌های امروز ارتش عراق در جبهه میانی خبر داد.

فرماندهی تیپ مسلم بن عقیل سپاه پاسداران مستقر در جبهه مهران اعلام کرد که در روز ۱۳۶۵/۲/۲۵، در منطقه حفاظتی این تیپ، نیروهای ارتش عراق تظاهر به تک و درگیری کرده‌اند که با اجرای آتش رزمندگان این تیپ مجبور به عقب‌نشینی شدند.^۸

بر پایه گزارش واحد اطلاعات قرارگاه نجف ۲ تردد خودروهای فرماندهی عراق در محور دراجی به مهران، فعالیت مهندسی در محور جنوب فیروزآباد (از منطقه مهران)، تردد خودروهای مهندسی دشمن در جاده مهران و ورمهزار به زرباطیه و نیز تجمع خودروهای مختلف در منطقه عمومی مهران نسبت به روزهای قبل، افزایش یافته است. علاوه بر این، نیروهای ارتش عراق ساعت ۱۸ امروز، در منطقه مهران با انواع سلاح‌های موجود در خط، اقدام به تیراندازی کردند. در مناطق سومار، انجیره و کانی شیخ نیز افراد دشمن در گروه‌های ۱۰ تا ۱۵ نفری در حال تحکیم مواضع بوده‌اند و در محور میمک اقدام به جمع‌آوری سیم‌خاردار به طول ۱۲۰ متر کرده‌اند.^۹

* یک‌صد و ده نفر آنها از نیروهای اعزامی شهربانی بودند.

** شایان ذکر است باتوجه به اینکه نیروهای عراقی به تقویت خود مشغول بودند و با آتش شدید ۱۰ گردان توپخانه و کاتیوشا تلفاتی را به نیروهای خودی وارد می‌کردند، نیاز به یک تیپ تازه‌نفس و سازمانی به منطقه احساس می‌شد، از این رو فرماندهی قرارگاه به تیپ ۵۷ حضرت ابوالفضل^(ع) که آماده بود ۳ تا ۴ روز بعد (۲۸ - ۲۹ اردیبهشت) در منطقه شاخ‌شمیران (جوانرود) مبادرت به عملیات کند، ابلاغ کرد تا به عنوان احتیاط کلی وارد منطقه حاج‌عمران شود. البته تصمیم بر این شد که از آنها استفاده نشود مگر در حد ضرورت، تا این تیپ آمادگی لازم برای اجرای عملیات در منطقه مورد نظر را از دست ندهد. [سند شماره ۶۵۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش از تهاجم عراق در منطقه حاج‌عمران، گزارش راوی قرارگاه نجف، سعید سرمدی، خرداد ۱۳۶۵، ص ۶.]

۳۶۳

در جلسه امروز فرماندهی نیروی زمینی سپاه با فرمانده و مسئولان قرارگاه نصرت و برخی فرمانده یگان‌های سپاه مستقر در منطقه هور، اوضاع این جبهه، از جمله اقدامات و تحرکات نیروهای عراقی، محورهای آسیب‌پذیر، تاکتیک‌های رزمی و مهندسی دشمن و پاره‌ای از مشکلات و کمبودها مورد بررسی قرار گرفت. فرمانده نیروی زمینی سپاه همچنین بر انجام تدابیر تاکتیکی با هدف فعال نگه‌داشتن محورهای مختلف جبهه هور، استمرار شناسایی، عملیات‌های گشتی رزمی، فریب دشمن و حفظ روحیه آفندی تأکید کرد.

این جلسه در ساعت ۱۶:۴۵، با حضور علی شمخانی فرمانده نیروی زمینی سپاه، علی هاشمی فرمانده قرارگاه نصرت، محمد باقری مسئول اطلاعات قرارگاه خاتم‌الانبیاء^(ص)، محمد فروزنده از مسئولان مهندسی قرارگاه نیروی زمینی سپاه، محمدستار وفایی، حسن دانایی‌فر، سیدعلی حسینی‌تاش، حمید رمضانی مسئول واحد اطلاعات قرارگاه نصرت، سیامک بمان مسئول طرح و عملیات قرارگاه نصرت و جمعی از فرمانده یگان‌های مستقر در هور آغاز و در ساعت ۱۹، خاتمه یافت. در این جلسه علی هاشمی فرمانده قرارگاه نصرت، ابتدا با اشاره به وضعیت خط پدافندی هور گفت: بعد از عملیات خیبر، مسئولیت پدافند از جزایر به ارتش واگذار شد. دشمن با کسب آگاهی از این موضوع به اجرای تک‌های محدود علیه ارتش اقدام کرد، ضمن آنکه بر فعالیت‌های مهندسی با هدف تقویت راه‌های مواصلاتی با عقبه و نیز توسعه و گسترش نیرو افزود، به طوری که پس از مدتی ۲۰ تا ۳۰ درصد مناطقی که در اختیار داشت را به ۷۰ درصد افزایش داد. وی افزود: برای حفظ و تقویت جبهه در وضعیت کنونی چند برنامه را به یگان‌های (سپاه) مستقر در منطقه ابلاغ کردیم. اول ترمیم و تحکیم مواضع پدافندی با به‌کارگیری نیروی کافی؛ دوم طرح آتش پشتیبانی و نیز بهره‌مندی از استحکامات قوی؛ سوم استمرار شناسایی‌ها و چهارم با توجه به فعال شدن دشمن باید مأموریت گشتی رزمی بیشتر و فعال‌تر شود. هاشمی در ادامه تصریح کرد که باید از یگان‌ها خواسته شود تا با تقویت واحدهای ضدزره (آر.پی.جی.زن)، پایگاه یا پاسگاه‌هایی را که در آن استقرار دارند فعال و زنده نگه دارند و قادر باشند در برابر تحرکات عراقی‌ها به راحتی از خود دفاع کنند. وی همچنین به ۳ طرح تاکتیکی دیگر مبنی بر احداث پدهای کوچک و بزرگ در منطقه غربی، شرقی و مرکزی جزیره، احداث یک جاده از قمر به پد شرقی با هدف افزایش دسترسی نیروها به عقبه و طرح خشک کردن قسمتی از جزیره جنوبی اشاره کرد.^{۱۰}

همچنین برپایه گزارش حمید رمضانی، استعداد قوای عراقی تا قبل از عملیات والفجر ۸ در محدوده قرارگاه نصرت (از شمال جزایر تا کوشک)، شامل ۷ لشکر بود، ولی پس از عملیات رزمندگان در منطقه فاو، تعدادی از آنها این منطقه را ترک کردند. در حال حاضر دو لشکر زرهی، یکی لشکر ۱۰ در احتیاط سپاه چهارم و دیگری لشکر ۱۲ زرهی در احتیاط سپاه ششم در محدوده مأموریت قرارگاه نصرت استقرار دارند. وی درباره عملیات‌های ارتش عراق در این منطقه افزود: در سه ماه اخیر، عراقی‌ها ۱۳ عملیات در حوزه مأموریتی قرارگاه نصرت انجام داده‌اند و در این عملیات‌ها در حد یک تیپ تلفات و ۱۶ اسیر داده‌اند و ۲ نفر نیز به ایران پناهنده شده‌اند. عراقی‌ها

عملیات‌ها را با استعداد یک دسته تا یک گروهان (+) و با هدف تصرف پایگاه‌ها و گرفتن اسیر انجام داده‌اند. سه روز پیش (۱۳۶۵/۲/۲۲) هم با استعداد یک گروهان (+) در محور جنوب جاده خندق حمله کردند. تاکتیک آنها به شیوه آتش حرکت بود، یعنی ابتدا آتش سنگینی روی پایگاه‌ها اجرا کردند و چون نیروهای خودی جان‌پناه مناسبی نداشتند زیر آتش دشمن در معرض آسیب قرار گرفته و تلفاتی را متحمل شدند. در عملیات دیگر، دشمن تاکتیکی که بیشتر شیوه و تاکتیک ما بود به کار برد، یعنی عناصر عراقی سوار بر قایق شده و با موتور خاموش تلاش کردند به مواضع ما نزدیک شوند، ولی در معرض دید نیروهای تیپ امام رضا^(ع) قرار گرفتند که این نیروها روی مهاجمان عراقی اجرای آتش کردند و عراقی‌ها با تحمل تلفات و به‌جا گذاشتن یک قایق عقب‌نشینی کردند. پس از آن در جزیره جنوبی در چند نقطه عملیات اجرا کردند. دو عملیات روی ضلع غربی - که در یک مورد یکی از سنگرها را تصرف کردند - سه عملیات در ضلع میانی و دو عملیات روی ضلع شرقی. هدف آنها تصرف پد مرکزی و جاده بود. رضانی در ادامه درباره مناطق آسیب‌پذیر و ضعف نیروهای خودی افزود: بنا بر گزارش دیدبان‌ها، عراقی‌ها حدود ۶۰ دستگاه تانک به محور چزابه آورده‌اند که در این محور و جزیره جنوبی نیروهای خودی به‌طور جدی در معرض تهدید قرار دارند. طبق اظهارات ۲ پناهنده عراقی، قرار است ۴ روز دیگر در چزابه عملیات کنند، ولی ممکن است پس از اطلاع از پناهندگی آنها عملیات را برای مدتی به تأخیر اندازند. گرچه ما احتمال عملیات را در این منطقه نمی‌دادیم، ولی با تحرکات فعلی عراق احتمال عملیات و اشغال مواضع خودی محتمل است، زیرا سپاه در این جبهه نیروی زیادی ندارد و از ارتش هم یک تیپ در آنجا استقرار دارد. رضانی با استناد به گزارش منابع اطلاعاتی و نیز اظهارات فرمانده تیپ ۲۳ - که در جبهه فاو پناهنده شده - گفت عراقی‌ها با استفاده از ۲۰۰ کمپرسی به‌طور شبانه‌روزی در حال فعالیت‌اند و تلاش دارند با احداث خاکریزها و سیل بندهای جدید، خود را به ما نزدیک کنند، ضمن آنکه با اجرای عملیات گشتی رزمی ۵۰ متر، ۱۰۰ متر، ۲۰۰ متر جلو آمده‌اند.

در ادامه جلسه، سیامک بمان انگیزه عراقی‌ها از عملیات در هورالعظیم را بهره‌برداری سیاسی برشمرد و هشدار داد که یگان‌های مستقر در منطقه به‌دلیل حضور نداشتن فرماندهانشان بسیار آسیب‌پذیرند. محمدی از تیپ بدر نیز ضمن گزارش از وضعیت پدافندی حوزه مأموریت تیپ در هور، اوضاع پدافند در منطقه را نامناسب توصیف کرد. کمیل کهن سال از لشکر ۲۵ کربلا هم از کمبود امکانات مهندسی رزمی، ترابری دریایی و استحکامات اظهار نگرانی کرد. به گفته وی: «در خط حد لشکر [مهم‌ترین مسئله استحکامات است که نیرو بتواند احساس امنیت کند. در اینجا بچه‌ها به‌علت تلاش دشمن یک حس نگران‌کننده‌ای] درباره احتمال تک] دارند. عراقی‌ها برای تضعیف نیروها، سر شب‌ها به شدت اقدام به تیراندازی می‌کنند، اگر بتوانید شناورهای بزرگ در اختیارمان قرار دهید تا سنگرهای بتونی به خط منتقل کنیم و تحرک بیشتری از خود نشان دهیم، می‌توانیم از وضع کنونی خارج شویم.» فرمانده لشکر ۳۱ عاشورا نیز با اشاره به تحرکات جدید دشمن و کمبود مهمات گفت: «عراقی‌ها با قایق ریجیندر به پاسگاه ما نزدیک می‌شوند و پس از اجرای آتش بر روی نیروها

فرار می‌کنند. آنها با افزایش فعالیت‌های مهندسی، تعدادی سنگر در جلو و عقب احداث کرده‌اند و از مهم‌ترین اقداماتشان احداث یک دکل بلند در منطقه است که توانسته حرکات ما را زیر نظر بگیرد.» همچنین کمبود مهمات و آتش پشتیبانی از دیگر ضعف‌های خط حد این یگان اعلام شد. علی شمشانی پس از استماع گزارش قاسم سلیمانی فرمانده لشکر ۴۱ ثارالله^{۱۱}، با اشاره به دفع ۴ تک عراق - که بعد از عملیات والفجر ۸ علیه نیروهای خودی انجام گرفته است - از کمبود مهمات ابراز ناراحتی کرد و گفت: «برای یک قبضه مینی کاتیوشا و خمپاره ۸۱ میلی متری، در روز سه گلوله سهمیه می‌دادند که اخیراً آنها را قطع کرده و به حد صفر رسانده‌اند.» وی درباره توانایی عراقی‌ها تصریح کرد عراقی‌ها ثبت تیر خوبی روی مواضع لشکر ۴۱ دارند و به تازگی آتششان روی خط ما زیاد شده و تعدادی کمین جلوی خط ما ایجاد کرده‌اند و در خط دوم هم تانک مستقر کرده‌اند، همچنین فعالیت‌های مهندسی، سنگرسازی و تحرکات نیروی جدیدی از آنها مشاهده شده است، ضمن آنکه احتمال حمله آنها در محور ترابه وجود دارد.^{۱۱}

در پایان علی شمشانی فرمانده نیروی زمینی سپاه، در جمع‌بندی گزارش‌ها با یادآوری تاکتیک مؤثر "فریب دشمن" در عملیات والفجر ۸، تأکید کرد که منطقه هور همچنان منطقه عملیاتی مورد نظر ما است، بنابراین شناسایی‌ها باید مستمر و روزانه انجام شود و برای توسعه و دقت دید از اقدامات عراق، دکل‌های جدید احداث شود. علاوه بر این، یگان‌ها باید توجه و تقویت دو جناح خود را مد نظر داشته باشند. فرماندهی نیروی زمینی سپاه با تأکید بر حفظ روحیه آفندی، خاطرنشان کرد که یگان‌ها باید از روحیه تدافعی در این منطقه پرهیز کنند، از این رو باید طرح لازم برای کمین‌زدن به قوای عراقی را در برنامه کاری خود داشته باشند و عملیات‌های محدود با هدف انهدام مواضع دشمن و گرفتن اسیر اجرا کنند.^{۱۲}

۳۶۴

باتوجه به استمرار حملات ارتش عراق به خطوط دفاعی نیروهای جمهوری اسلامی و تهدیدهای مکرر مقام‌ها و فرماندهان عراقی در مورد اهمیت راهبردی منطقه فاو و بازپس‌گیری این منطقه، امروز، احمد غلامپور فرمانده قرارگاه کربلا، اقدام به صدور دستور عملیاتی برای فرماندهان یگان‌های مستقر در خط دفاعی منطقه فاو کرد که در آن بر اقدامات دفاعی متعددی تأکید شده است. در بخشی از این دستور آمده است: «باتوجه به حساسیت منطقه عملیاتی والفجر ۸ و اصرار دشمن بعثی در بازپس‌گیری فاو، متأسفانه حساسیت و توجه گذشته نسبت به خطوط پدافندی این منطقه بسیار کم شده و این خطری است که ممکن است خدای ناکرده باعث هدر رفتن زحمات و تلاش عظیم رزمندگان و خون شهدا باشد. لذا ضمن اینکه یک بار دیگر به برادران فرمانده تذکر داده می‌شود که از رسیدگی به خطوط پدافندی خود در منطقه فاو غفلت نورزند، نکات زیر جهت اجرا و پیگیری مؤکد ابلاغ می‌گردد:

۱. هر یگان علاوه بر داشتن احتیاط نزدیک در غرب اروند به استعداد حداقل یک گردان،

- می‌بایست یک احتیاط دور در حوالی بهمنشیر به استعداد یک گردان داشته باشند.
۲. هر یگان می‌بایست نیرویی به استعداد یک گردان را در پادگان عقبه خود به صورت آماده داشته باشد (دارای سلاح و تجهیزات) تا در کمترین زمان بتواند آن را به منطقه عملیاتی موردنظر برساند.
 ۳. هر یگان موظف است فرمانده و کادر گردان‌های احتیاط خود را نسبت به خط پدافندی خود و یگان‌های هم‌جوار کاملاً توجیه نماید.
 ۴. وسایل و ادوات ضدزره یگان‌ها متأسفانه در خط بسیار ضعیف و کم است و لازم است که اقدام لازم را در این رابطه به عمل آورده و ضدزره خطوط پدافندی تقویت شود.
 ۵. فرمانده یگان موظف به حضور در منطقه می‌باشد. چنانچه برای رسیدگی به عقبه، نیاز به خروج از منطقه دارد می‌بایست جانشین یگان در منطقه حضور داشته باشد. (لازم به تذکر است خروج از منطقه بدون اجازه از قرارگاه شرعاً اشکال دارد و لازم است برادران فرمانده مورد فوق را رعایت نمایند).
 ۶. نظارت و رفع نقاط ضعف خط پدافندی و گماردن فرماندهان شجاع و لایق در خط از وظایف فرماندهان عزیز می‌باشد.
 ۷. ذخیره‌سازی مهمات از انواع مختلف در خط از ضروریات است (حداقل برای ۳ روز جنگ شدید).
 ۸. اهمیت دادن و پیگیری اخباری که از نیروهای در خط در مورد تحرکات دشمن می‌رسد و پیش‌بینی‌های لازم را در این رابطه بنمایند.
 ۹. چک کردن میداین مین و موانع و فعال کردن نیروهای کمین خودی از نکات مهم است.
 ۱۰. استفاده قوی از تانک‌های مستقر در خط شود.^{۱۳}

۳۶۵

قرارگاه رمضان با استناد به اخباری که از بارزانی‌ها دریافت کرده از تشکیل جلسه‌ای با حضور صدام به منظور انجام حملات گسترده برای بازپس‌گیری فاو خبر داد و افزود برای این حملات ۸ لشکر پیاده و زرهی در نظر گرفته شده است.*

در گزارش نوبه‌ای امروز قرارگاه رمضان برای قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص) در این باره به نقل از بارزانی‌ها آمده است: «در مورخه ۶۵/۱/۱۲ در یک جلسه محرمانه نظامی با حضور صدام که یازده ساعت به طول انجامید، تصمیم گرفته شد جهت بازپس‌گرفتن شهر فاو حملات گسترده‌ای آغاز شود و صدام خود به فرماندهان نظامی اخطار نموده در صورت شکست حمله مزبور مسبب بدون محاکمه اعدام خواهند شد. در پی آن برنامه‌ریزی و طرح نقشه عملیاتی تهیه شده و در اختیار

* چندی پیش مسئول معاونت اطلاعات قرارگاه مرکزی سپاه پاسداران وجود چنین توان رزمی آماده‌ای را در ارتش عراق رد کرد و هدف ارتش عراق از انتشار چنین اخباری را تقویت روحیه قوای خود و تضعیف روحیه نیروهای ایرانی اعلام کرد.

فرماندهان مزبور قرار داده شده و صدام اقدام به اعزام واحدهای نظامی از تمامی استان‌های جنوبی و میانی به‌سوی بصره و العماره کرده است. همچنین تجهیزات سنگین با سرعت تمام بارگیری و به‌سوی مناطق موردنیاز ارسال می‌گردد. قبل از شروع حمله موردنظر به فاو، چندین حملات تاکتیکی به جبهه قصرشیرین و سومار و دربندیخان جهت کشیدن نیروهای جمهوری اسلامی انجام می‌گیرد که هدف آنها گمراه‌نمودن و سرپوش‌گذاشتن بر حمله به منطقه بصره و فاو می‌باشد. نیروهای پیاده و زرهی که برای حمله به فاو در نظر گرفته شده‌اند، حدود ۸ لشکر می‌باشد که در صورت موفقیت در جبهه‌های العماره و بصره، حملات مشابهی به جزایر مجنون و ام‌الرصاص انجام خواهند داد. در این حملات موشک‌های زمین‌به‌زمین و مواد شیمیایی و نیروی هوایی نقش مهمی خواهند داشت. همچنین ممکن است در منطقه والفجر ۲ حملات تاکتیکی انجام گیرد که بیشتر توسط جاش‌های زیباری و تحت فرماندهی ارشد زیباری و لطیف زیباری که همین مأموریت را در منطقه چوارتا و سلیمانیه انجام داده‌اند، باشد.^{۱۴}

۳۶۶

وزارت اطلاعات امروز در نامه‌ای به دبیرخانه شورای عالی دفاع درباره احتمال استفاده از بمب‌های قوی حاوی گاز علیه رزمندگان در منطقه فاو هشدار داد. یک دیپلمات عراقی از دستور صدام حسین برای انهدام پل‌ها و مراکز مهم بصره در هنگام محاصره خبر داد.

در نامه‌ای از وزارت اطلاعات که دفتر فرماندهی کل سپاه پاسداران تصویر آن را برای ستاد نیروی زمینی سپاه ارسال کرده، آمده است: «طبق اطلاع واصله، نیروهای عراقی به‌منظور مقابله با رزمندگان اسلام، اقدام به تأسیس دو خط لوله یکی از زیر به منطقه نمکزار و دیگری از بندر ام‌القصر به سمت فاو نموده‌اند که در ظرف ۵ روز آینده بهره‌برداری خواهد شد که در صورت حمله رزمندگان اسلام، نیروهای عراقی بمب‌های قوی گاز را در داخل لوله‌های مزبور با فشار جاری خواهند کرد و پس از استقرار نیروها، انفجار و آتش‌سوزی رخ خواهد داد.»^{۱۵}

همچنین یک دیپلمات عراقی سفارت این رژیم در بروکسل در گفت‌وگو با نشریه *العمل الاسلامی* فاش کرد صدام حسین که از یک راه‌حل نظامی برای جلوگیری از پیشروی ایرانیان ناکام مانده است، دستور داد هنگام قرارگرفتن شهر بصره در معرض محاصره یا سقوط به‌دست ایرانی‌ها، پل‌ها و مراکز مهم این شهر را به‌کلی منهدم کنند. به گفته این دیپلمات کمیته‌ای از عناصر ستاد اطلاعات نظامی تشکیل شده تا با گروهی از افسران واحد مکانیزه ارتش و ۲ نماینده حزب بعث و یک نماینده از جیش‌الشعبی مستقر در بصره بر اجرای این دستور نظارت کنند. همچنین نقشه‌هایی برای منهدم کردن شهرهای دیگر عراق مطرح شده است و ما صحت خبرها را باور نمی‌کردیم، اما الآن با صدور این دستور درک کردیم که به‌تازگی صدام درصدد است با چنین اقداماتی مانع از استفاده نیروهای ایران و مجاهدین مسلمان عراق از این شهرها شود.^{۱۶}

۳۶۷

رزمندگان در نخستین واکنش به حمله هوایی عراق به قطار مسافربری، مواضع دشمن در منطقه ابوالخصیب در جبهه جنوب و منطقه دربندیخان در جبهه شمال را گلوله‌باران کرده و تلفات و خساراتی به نیروهای عراقی وارد کردند.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی در پاسخ به بمباران قطار مسافربری در ایستگاه هفت‌تپه که بعد از ظهر روز گذشته، به وسیله هواپیماهای جنگنده عراقی صورت گرفت، امروز، توپخانه‌های ایران در اقدامی هماهنگ با اجرای آتش مستقیم بر روی جاده نظامی ابوالخصیب - بصره، ۱۰ کامیون حامل سرباز عراقی را که برای بازسازی واحدهای سپاه هفتم عازم منطقه بودند، منهدم کردند. این اقدام نخستین و سریع‌ترین عکس‌العمل رزمندگان در پاسخ به حمله هواپیماهای عراقی به قطار مسافربری بود.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی نیروهای خودی سحرگاه امروز نیز مقر فرماندهی دشمن در دهانه سرتک (در منطقه دربندیخان) را زیر آتش قرار دادند که با انهدام بیش از ۳۰ سنگر فرماندهی، تعدادی از عناصر عراقی کشته شدند. این حمله دومین اقدام رزمندگان در طول هفته جاری بود.^{۱۷}

۳۶۸

خلبان عراقی که به اسارت نیروهای خودی درآمده اطلاعاتی را درباره خرید هواپیماهای سوخت‌رسان، اجرای مانورهای آموزشی برای بمباران خارک، برنامه سفر به اسپانیا به منظور بررسی و خرید بمب‌هایی با قدرت تخریب زیاد، تأکید صدام در مورد بازپس‌گیری فاو، ضعف نیروی زمینی عراق در پیشروی در فاو و چگونگی انحراف موشک‌ها به وسیله رادارها در اختیار ایران قرار داد.

ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی در گزارش بازجویی از سروان زینان فوزی خلبان اسیر عراقی، به نقل از وی چنین آورده است:

«۱. اخیراً ۴ فروند هواپیمای سوخت‌رسان از فرانسه خریداری شده که می‌تواند فقط به هواپیمای میراژ سوخت برساند.

۲. پوشش هوایی پایگاه‌های هوایی عراق به شرح زیر می‌باشد:

الف) پایگاه هوایی شعبیه به وسیله پایگاه‌های موشکی سام ۲، سام ۳ و رولند (فرانسوی).

ب) پایگاه کرکوک به وسیله پایگاه‌های موشکی سام ۳ روسی و رولند فرانسوی.

۳. جهت بمباران جزیره خارک، ۸ فروند هواپیمای سوخوی ۲۲ برای مدت ۱۵ روز هدف‌هایی را که در ۲۰ کیلومتری غرب فرودگاه ناصریه شبیه به اسکله‌های خارک تهیه شده بود بمباران و سپس ۶ فروند از آنها از ناصریه به شعبیه اعزام شدند که در بمباران خارک شرکت داشته‌اند.

۴. حدوداً ۴ ماه قبل، از سرگرد ولید در پایگاه هوایی کرکوک شنیده که قرار است تعدادی از افسران نیروی هوایی عراق به اسپانیا رفته تا کاربرد بمب‌هایی را مشاهده و احتمالاً خریداری نمایند و این بمب‌ها دارای شعاع عملی حدود ۵۰۰ الی ۱۰۰۰ متر می‌باشند که در صورت انفجار کلیه تجهیزات اطراف خود را ذوب می‌نمایند.

۵. صدام حسین در پیامی که برای خلبانان فرستاده یادآور شده اگر قرار باشد که نصف ارتش عراق منهدم شود می‌بایست منطقه فاو پس گرفته شود.

۶. برابر اظهار این اسیر ۳۰ درصد تصرف منطقه فاو مربوط به بمباران توسط نیروی هوایی می‌باشد و ۷۰ درصد مربوط به عملیات نیروی زمینی است که در حال حاضر نیروی هوایی وظیفه خود را انجام می‌دهد و این نیروی زمینی است که نمی‌تواند پیشروی کند.»

وی در خصوص کاهش آسیب‌پذیری پایگاه‌های موشکی گفت: «پس از اینکه یک پایگاه موشکی در برد هواپیما سوخوی ۲۲ مجهز به موشک ایکس ۲۸ قرار گرفت مدت ۱۲ ثانیه طول می‌کشد تا موشک هواپیما آماده پرتاب گردد. برای اینکه پایگاه موشکی مورد اصابت موشک قرار نگیرد می‌بایست یکی از روش‌های زیر را انجام داد:

الف) چند دستگاه رادار سالم، بدون سکوی موشک در نزدیک پایگاه اصلی مستقر کرد.

ب) پس از مشاهده هواپیما همه رادارها را روشن نموده، در این صورت احتمال اینکه هواپیما رادار اصلی را موردهدف قرار دهد، خیلی کم است.»^{۱۸}

۳۶۹

عناصر وابسته به گروه‌های ضدانقلاب امروز با اجرای کمین، مین‌گذاری جاده‌ها و حمله به پایگاه‌های رزمندگان در استان‌های کردستان و آذربایجان غربی تلفاتی را به نیروهای خودی وارد کردند.

به گزارش قرارگاه حمزه سیدالشهدا^(ع)، خودروی نیروهای سپاه در محور سیانا (از توابع مریوان) به کمین افراد حزب دمکرات برخورد کرد، اما افراد مذکور موفق شدند از این کمین بگریزند. در این حادثه یکی از پاسداران مجروح شد.^{۱۹}

برپایه گزارش سپاه سردشت، چته‌های هیز کیارنگ وابسته به حزب دمکرات صبح امروز، با اجرای کمین و درگیری با نیروهای پایگاه زیوه، ۲ تن را شهید و ۴ تن را مجروح کردند. این درگیری با رسیدن نیروهای کمکی عصر امروز خاتمه یافت.^{۲۰}

در درگیری گروه گشت نیروهای سپاه با ۲۴ نفر از افراد ضدانقلاب در نزدیکی ترخان از توابع سردشت ۲ تن از نیروهای خودی مجروح شدند.^{۲۱}

در جوانرود نیز چته‌های هیز دالاهو، وابسته به حزب دمکرات، ساعت ۱۰ شب، با سلاح سبک و سنگین به دکل میرآباد حمله کردند.^{۲۲}

همچنین در سردشت در طول دیروز و امروز، ۲ خودروی ارتش در حوالی منطقه آواتان روی مین رفتند که در این دو حادثه ۲ نفر شهید و ۵ نفر مجروح شدند.^{۲۳}

در همین حال در مهاباد، حدود ۳۰ تن از افراد ضدانقلاب در اقدامی تبلیغاتی به اهالی یک روستا اعلام کردند که به‌زودی به پایگاه‌های محور مهاباد - بوکان حمله خواهند کرد.^{۲۴}

به گزارش استانداری کردستان، در جلسه شورای تأمین این استان که شامگاه امروز، برگزار

شد، آمار درگیری‌های نیروهای خودی با افراد گروه‌های ضدانقلاب و تلفات آن از اول سال جاری تاکنون چنین اعلام گردید: در ۳۵ فقره درگیری ۲۳ نفر از نیروهای خودی شهید و ۲۴ تن مجروح شدند و ۱۱ نفر به اسارت عناصر ضدانقلاب درآمدند. از افراد ضدانقلاب هم ۲۵ نفر کشته و ۹ تن مجروح شدند.

در این گزارش افزوده شده که از اول سال جاری تاکنون، تعداد ۷۰ نفر از افراد گروهک‌های ضدانقلاب منطقه خود را به پایگاه‌های رزمندگان اسلام معرفی کرده‌اند.^{۲۵}

۳۷۰

به گزارش لشکر ۲۸ ارتش، رهبر اتحادیه میهنی کردستان عراق (طالبانی‌ها)، با احزاب ضدانقلاب ایران و نماینده دولت بعث عراق جلسه‌ای برگزار کرده و توافقاتی برای آزادی اسیران و تشکیل جبهه متحد به عمل آوردند.

در گزارش امروز رکن ۲ لشکر ۲۸ (رده عقب) به فرمانده ناحیه ژاندارمری کردستان درباره تعامل و مذاکرات اتحادیه میهنی کردستان عراق با احزاب ضدانقلاب ایران و رژیم بعث عراق چنین آمده است: «طبق اخبار واصله جلسه‌ای متشکل از جلال طالبانی فرمانده اتحادیه میهنی کردستان عراق، قاسم‌لو فرمانده حزب دمکرات ایران، شیخ جلال فرمانده حزب خبات و عزالدین حسینی فرمانده حزب کومه‌له ایران و نماینده‌ای از طرف دولت عراق در منطقه مالوله برگزار شد. [این جلسه در حالی برگزار شد که] ... در حدود دو ماه پیش، تعداد ۲۴ نفر از سربازان عراقی که در درگیری با طالبانی‌ها در منطقه دابان و حلاج اسیر شده بودند پس از توافق با دولت عراق در ساعت ۱۲:۰۰ روز ۱۳۶۵/۱/۱۹ آزاد گردیدند.» در این گزارش همچنین اضافه شده است: «حزب سوسیالیست و پاسوک و جلالی‌ها در عراق جلسه داشتند که در آن به توافق رسیده و جبهه متحد تشکیل داده‌اند.»^{۲۶*}

* از سویی فرمانده اطلاعات ستاد مشترک ارتش از تشکیل جلسه دیگر احزاب کرد عراقی مخالف رژیم بعث برای ایجاد جبهه واحد علیه رژیم عراق، بدون مشارکت اتحادیه میهنی کردستان عراق خبر داد. در این گزارش آمده است: «در مورخه ۱۳۶۵/۱/۲۵ جلسه‌ای با شرکت نمایندگان کلیه احزاب مخالف با رژیم بعث در خزانه رانیه جهت تشکیل جبهه مشترک علیه رژیم بعث در مورد همکاری حزب یکتی نیشتمان با دیگر احزاب بوده که نماینده حزب پارت مخالفت نموده و اعضای شرکت‌کننده به شرح زیر بوده است: ۱. ملامحمد از حزب پارت کمبا ۱۱. ۲. خالد حاجی از حزب سوسیالیست. ۳. ابو حکمت از حزب پارت گلملاظه کریم. ۴. رنجبران دارار از حزب کومه‌له رنجیر. ۵. دو نفر از آسوری و پاسوک که اسامی آنها مشخص نشده است.» [سند شماره ۱۰۸۷۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: فرمانده اطلاعات ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۵/۲/۳۰]

گفتنی است یکتی عنوانی بود که به حزب میهنی کردستان عراق طالبانی‌ها به رهبری جلال طالبانی اطلاق می‌شد و پارتی لقب حزب دمکرات عراق (بارزانی‌ها) به رهبری مسعود بارزانی بود. در تعامل این گروه‌ها با جمهوری اسلامی ایران که با هدف مبارزه علیه رژیم بعث عراق با آغاز جنگ عراق با ایران بیشتر شد، عموماً پارتی‌ها فعالیت و همکاری بیشتری از خود نشان داده‌اند.

۳۷۱

نیروهای معارض کرد عراقی با حمله به کاخ صدام و مواضع نظامی ارتش عراق در منطقه اینشکی عمادیه و چند موضع نظامی در مناطق حلبچه و اربیل، تلفات و خساراتی بر نیروهای عراقی وارد کردند.

خبرگزاری جمهوری اسلامی در ارومیه به نقل از منابع خبری داخل عراق گزارش داد که در حمله انقلابیون مسلمان کرد عراقی در عمادیه در چند روز اخیر، کاخ تابستانی صدام حسین در گردشگاه اینشکی و قرارگاه جیش الشعبی و پایگاه نظامی بانی شکفتی و اینشکی هدف قرار گرفته است. معارضان کرد همچین با حمله به ایستگاه‌های بازرسی نظامیان عراق در مسیر جاده حلبچه به سیدکان خساراتی به دشمن وارد کردند.^{۲۷}

همچنین به گزارش فرماندهی اطلاعات ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران، امروز، نیروهای اتحادیه میهنی کردستان عراق با اجرای عملیاتی در مناطق کانی مروارید و کانی برزین ۲ سنگر بزرگ نیروهای عراقی را در استان اربیل مورد حمله مسلحانه قرار دادند و با انهدام سنگرها تلفات و خسارات سنگینی به نیروهای بعثی وارد ساختند. در این حمله ۶ تن از نیروهای عراقی کشته و ۲۶ دستگاه خودروی زیل منهدم شدند و یک تانک دشمن سالم به غنیمت گرفته شد.^{۲۸}

۳۷۲

نیروهای سازمان مجاهدین خلق (منافقین) همچنان به فعالیت جاسوسی خود ادامه می‌دهند. به گزارش منابع اطلاعاتی، نیروهای سازمان مجاهدین خلق ایران (منافقین) در پوشش بستگان مجروحان جنگی با ستاد امداد درمان و بیمارستان‌های شهر مشهد تماس تلفنی گرفته و در مورد نحوه انتقال و ساعات پرواز هواپیماهای سی ۱۳۰ حامل مجروحان از اهواز به مشهد اطلاعاتی به دست آورده‌اند.

این منبع افزود: یک ماه قبل نیز به هنگام اجرای عملیات رزمندگان، منافقین اطلاعاتی درباره تعداد مجروحان کسب کرده بودند، لیکن اقدام اخیر آنان در زمینه ساعات پرواز متمرکز بوده است.^{۲۹}

۳۷۳

هم‌زمان با عزیمت کاروان‌های رزمی و تخصصی از نیروهای داوطلب مردمی به جبهه‌ها در طول روز گذشته و امروز، کمک‌های اهدایی مردم شهرهای مختلف نیز به مناطق جنگی ارسال شد. در همین حال اتحادیه‌های صنفی تهران هم آمادگی خود را برای اعزام به جبهه‌ها و اهدای کمک‌های نقدی اعلام کردند.

بنا بر گزارش روزنامه رسالت از اراک، بیش از یک گردان نیروی رزمی - تخصصی متشکل از نیروهای داوطلب و اعزام مجدد بسیج سپاه پاسداران از شهرهای اراک، محلات، ساوه، خمین

و دلیجان؛ گروهی از روحانیون مدارس علمیه اراک؛ ۲ گروه تئاتر از سازمان تبلیغات اسلامی اراک و اولین گروه هنری در رشته‌های نقاشی، عکاسی، فیلم‌برداری و طراحی تخصصی از استان همدان عازم جبهه‌ها شدند.^{۳۰}

روزنامه جمهوری اسلامی نیز از عزیمت نیروهای تخصصی و رزمی استان چهارمحال و بختیاری، گروهی از امدادگران جمعیت هلال‌احمر شهرستان رودسر، گروهی از اعضای سازمان تبلیغات اسلامی گیلان و جمعی از نیروهای تخصصی و رزمی واحد بسیج سپاه شهرستان تنکابن به جبهه‌ها خبر داد.^{۳۱} برپایه گزارش‌های دیگر، گروهی از مسئولان و کارکنان شهرداری جهرم همراه ۲ دستگاه ماشین‌آلات سنگین مهندسی عازم جبهه‌ها شدند.* بنا بر اعلام ستاد جبهه و جنگ فرمانداری مریوان، بازاریان این شهر با وجود مهاجرت و وضعیت اضطراری شهر، مبلغ ۷۷۰ هزار ریال وجه نقد و نیز ۱۰۰ عدل آرد، ۳۰ تخته پتو، ۵ حلب روغن و ۳۰۰ قطعه گونی سنگری در اختیار این ستاد قرار دادند تا به مصرف رزمندگان در جبهه‌ها برسد.

سرپرست کارکنان کارخانه چیت‌سازی نیز ضمن اعلام حضور ۱۰۰ تن از پرسنل کارخانه در جبهه‌ها افزوده است که تا پایان سال ۱۳۶۴، در مجموع حدود ۷۶ میلیون و ۶۰۰ هزار ریال کمک‌های نقدی این کارگران به جبهه اختصاص یافته است. به علاوه شمار زیادی از وسایل نقلیه این کارخانه برابر درخواست ارگان‌ها به منظور کمک‌رسانی و ارسال هدایا به جبهه‌ها اعزام شده‌اند.

همچنین مردم دره‌شهر از توابع ایلام، معادل ۱۵۰ هزار ریال کالای موردنیاز رزمندگان شامل پوشاک، گونی، تانکر آب؛ کارکنان خدمات آموزش و پرورش و دانش‌آموزان مدارس ابتدایی و راهنمایی شهر ایلام مبلغ ۹۲ هزار ریال وجه نقد و نیز ۳۰۰ قالب صابون، ۲۰۰ عدد گونی و مقداری چای، قند و برنج به جبهه‌ها اهدا کردند.^{۳۲}

محمدباقر آخوندی نماینده مردم شبستر، در جلسه علنی امروز مجلس شورای اسلامی با تمجید از عزیمت چهارمین کاروان لیبک یا امام مردم استان کردستان و کمک‌های مردم این استان گفت: «کاروان‌های کمک‌های نقدی و غیرنقدی بازاریان، کارگران، کارمندان و سایر اقشار مردم برای پشتیبانی از رزمندگان نشان‌دهنده آگاهی و دل‌بستگی مردم مسلمان کردستان به انقلاب است.»

همچنین در گردهمایی نمایندگان جامعه انجمن‌های اسلامی بازار و اصناف، اتاق بازرگانی، صنایع و معادن ایران، کمیته امور صنفی و نمایندگان کلیه اتحادیه‌های صنفی تهران، ستادی از نمایندگان ارگان‌های ذکر شده برای جذب نیرو و کمک‌های نقدی و جنسی اصناف تشکیل شد.^{۳۳*}

* این گزارش حاکی است که از اوایل جنگ تحمیلی تاکنون شهرداری جهرم ۱۸۰۰ مورد مأموریت جنگی شامل اعزام نیروهای متخصص و رزمی با ماشین‌آلات سبک و سنگین انجام داده است. [روزنامه رسالت، ۱۳۶۵/۲/۲۵، ص ۱۰]

** در این گردهمایی نمایندگان ۶۸ اتحادیه، از جمله اتحادیه صنف تاکسی‌داران، طلا و جواهر، فرش‌فروشان، چاپخانه‌داران، چرم‌فروشان، فروشندگان مصالح ساختمانی، مبل‌فروشان، نمایشگاه‌های اتومبیل، ابزارفروشان، آهن‌آلات، مصنوعات نفتی، لوازم برقی و ... شرکت داشتند.

۳۷۴

در جلسه امروز شورای عالی دفاع درباره گردان‌های احتیاط قدس و بودجه ارزی سپاه پاسداران و ارتش بحث شد. همچنین نماینده امام خمینی در این شورا در مصاحبه‌ای مطبوعاتی از واکنش ایران به حمله هوایی عراق به قطار مسافربری، واکنش به تهدید امریکا و متهم کردن ایران به حمایت از تروریسم سخن گفت. امروز همچنین حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی در دیدار با حسن روحانی درباره ادامه روند مذاکرات با فرانسه و آزادی گروگان‌های فرانسوی توصیه‌هایی را بیان کرد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، عصر امروز، در جلسه شورای عالی دفاع که به ریاست آیت‌الله خامنه‌ای تشکیل شد، مسائل گردان‌های احتیاط قدس، ارز موردنیاز نیروهای مسلح و خریدهای تسلیحاتی در زمینه‌های دفاعی و خریدهای مصرفی بررسی شد.^{۳۴}

حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی نماینده امام در شورای عالی دفاع، بعد از این جلسه در مصاحبه‌ای تلویزیونی گفت: «اگر رژیم بعثی عراق جنگ را به شهر بکشانند، ایران به ناچار برنامه‌های تدارک‌شده خود را در این زمینه به اجرا می‌گذارد. ما سیاست مقابله به مثل را به عنوان دفاع انتخاب کرده‌ایم. در صورت انجام هرگونه حرکت ناجوانمردانه‌ای از سوی دشمن، ما مجبوریم این سیاست را به اجرا بگذاریم. ما اتمام حجت می‌کنیم همان‌طور که تأسیسات نفتی عراق در کرکوک را در پاسخ به حملات به تأسیسات اقتصادی مان بمباران کردیم، حمله به قطار مسافربری اهواز - تهران را نیز بی جواب نخواهیم گذاشت.* رژیم عراق در شرایط فشار ممکن است به جنگ شهرها رو بیاورد. البته در جریان جنگ شهرها که در سال گذشته، روی داد رژیم بغداد ضرر کرد. رژیم صدام از امکانات بیشتر ما در مقابله با این حملات و پیشرفت‌های موشکی و توپخانه‌های جدید دوربرد ما اطلاع دارد. دشمن از آسیب‌پذیری خود در این زمینه آگاه است، ولی این بدان معنا نیست که در حالت فشار دست به این‌گونه کارهای احمقانه نزند. ما امیدواریم که چنین حالتی پیش نیاید، اما اگر رژیم عراق بخواهد به این‌گونه اعمال روی آورد، ما ناچاریم برنامه‌های خود را در این زمینه اجرا کنیم. پس از عملیات پیروزمند والفجر ۸ و فتح فاو، رژیم عراق اعتبار نظامی خود را نزد حامیانش از دست داد و اینک برای به دست آوردن اعتبار مخدوش شده نظامی خود، شروع به دست‌وپازدن در جبهه‌ها نموده است.»^{۳۵}

حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی در این مصاحبه با اشاره به تهدید امریکا اظهار کرد: «ما مسئله را جدی نمی‌بینیم چون امریکایی‌ها می‌دانند که در مسئله تروریسم بیش از همه خودشان مقصرند و اگر قرار باشد عاملین واقعی تروریسم را تعقیب کنند امریکا و هم‌پیمانانش در غرب در صدر مسئله هستند.» وی افزود: فکر نمی‌کنم امریکایی‌ها به یک بهانه واهی خود را گرفتار

* رئیس مجلس شورای اسلامی در جلسه صبح امروز مجلس، در نطق پیش از دستور ضمن تسلیت و تبریک به بازماندگان شهدای حمله به قطار مسافربری، گفت: رژیم بعثی عراق ماهیت خود را در اوقاتی که در تنگنا قرار می‌گیرد، این‌طور نشان می‌دهد. ما از رزمندگانمان انتظار داریم مانند موارد گذشته دشمن را از این جنایات هولناک پشیمان کنند. [اکبر هاشمی رفسنجانی، اوج دفاع (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۵) به اهتمام عماد هاشمی، دفتر نشر معارف انقلاب، ۱۳۸۸، ص ۹۷]

یک درگیری مستقیم با جمهوری اسلامی ایران بکنند. آنها قدرت ایران، نفوذ معنوی رهبری و همچنین وضعیت نیروهای مخلص و فداکار ایران در سراسر دنیا را می‌دانند. حجت‌الاسلام هاشمی رفسنجانی تصریح کرد: باوجود این، ما امیدواریم امریکایی‌ها مقداری عاقل باشند و چنین ریسکی نکنند در غیر این صورت ما آمادگی مقابله با هرگونه مسئله‌ای را داریم.^{۳۶}

نماینده امام در شورای عالی دفاع همچنین با توجه به روند مذاکرات سیاسی ایران و فرانسه در هفته‌های اخیر که با هدف رفع چالش‌های موجود و بهبود روابط افزایش یافته، در دیدار با حسن روحانی رئیس ستاد پدافند هوایی قرارگاه خاتم‌الانبیا و دکتر هادی توصیه‌هایی را درباره ادامه مذاکرات و نیز کمک به آزادی گروگان‌های فرانسوی در لبنان مطرح کرد.^{۳۷}

۳۷۵

وزیر امور خارجه با ارسال یادداشت و پیامی به دبیرکل سازمان ملل متحد، خواستار اعزام یک هیئت کارشناسی به ایران به منظور تهیه گزارش درباره حمله عراق به قطار مسافربری و نیز اتخاذ موضع سریع و صریح در محکومیت رژیم عراق شد. برخی نهادها و مقامات دولتی با صدور بیانیه، اقدام عراق در حمله به قطار مسافربری را محکوم کردند.

امروز، وزارت امور خارجه ایران یادداشتی برای دبیرکل سازمان ملل ارسال کرد. در این یادداشت ضمن محکوم کردن حمله عراق به قطار مسافربری اهواز - تهران که برخلاف کنوانسیون ۱۹۴۹ ژنو و پروتکل الحاقی آن در حمایت از غیرنظامیان و سایر کنوانسیون‌ها و قراردادهای بین‌المللی، صورت پذیرفته، از دبیرکل سازمان ملل خواسته شده است تا یک هیئت کارشناسی از سازمان ملل برای تهیه گزارش این حمله به ایران اعزام کند.^{۳۸}

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، علی‌اکبر ولایتی وزیر امور خارجه ایران، در پیامی به خاویر پرز دکوئیار دبیرکل سازمان ملل، ضمن اشاره به نقض اصول و مقررات بین‌المللی گفته است: «اطمینان دارم موضع‌گیری سریع و صریح آن جناب در محکوم نمودن عراق می‌تواند نقش مهمی را در عدم ازسرگیری این چنین جنایاتی از جانب آن رژیم منحوس ایفا نماید و خدمت والایی برای همه بشریت خواهد بود.»^{۳۹}

سپاه جنوب قرارگاه کربلا نیز با صدور بیانیه‌ای ضمن ابراز همدردی با خانواده شهدا و مصدومان حمله عراق به قطار مسافربری در ایستگاه هفت تپه به بازماندگان این فاجعه اعلام کرد که این اعمال ددمنشانه در اراده استوار رزمندگان دلاور اسلام هیچ‌گونه تزلزلی ایجاد نخواهد کرد و عزم راسخ آنها را برای گرفتن انتقام خون شهدا مستحکم‌تر کرده و به این عمل وحشیانه در جبهه‌های نبرد حق علیه باطل با ضربات کوبنده‌تر پاسخ داده می‌شود.^{۴۰}

وحید دستجردی سرپرست و دبیرکل هلال‌احمر جمهوری اسلامی، با اشاره به اینکه در این حادثه ۷۲ تن شهید و ۲۳۸ شهروند غیرنظامی مجروح شدند، تصریح کرد که رژیم بعث عراق برای

چندمین بار و آشکارا قوانین انسانی بین‌المللی را زیر پا نهاده است. وی از کلیه سازمان‌های بین‌المللی به‌ویژه اتحادیه و جمعیت‌های ملی هلال‌احمر و صلیب‌سرخ خواست تا این جنایت را محکوم کنند. از سوی دیگر رئیس کل راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران در پیامی به رؤسای کل راه‌آهن عضو اتحادیه بین‌المللی راه‌آهن‌ها اعلام کرد اینک بر همه افراد بشر دوست دنیا و مجامع بین‌المللی به‌خصوص رؤسای کل راه‌آهن‌ها این جنایت ددمنشانه که حاصل بی‌بندوباری حاکمان رژیم بعثی و نقض آشکار مقررات پذیرفته‌شده انسانی بین‌المللی می‌باشد، روشن شده است. امیدواریم که مجامع بین‌المللی راه‌آهن به‌عنوان مدافعان مصونیت و تأمین‌کننده تردد قطارها و سلامت مسافران در انعکاس چنین روش‌های مخاطره‌آمیز اقدام عاجل را معمول کنند.^{۴۱}

سفارت جمهوری اسلامی ایران در کویت هم با صدور بیانیه‌ای تأکید کرد که رزمندگان اسلام انتقام خون قربانیان بی‌گناه این جنایت را از رژیم عراق خواهند گرفت.^{۴۲}

۳۷۶

در پی پذیرفته‌نشدن رئیس هیئت دیپلماتیک سفارت ایران از سوی انگلیس، ایران نیز صلاحیت کاردار انگلیس را رد و از دادن ویزا خودداری کرد. وزارت امور خارجه انگلیس امروز، اعلام کرد ایران به‌تلافی ممانعت انگلیس از انتصاب یک دانشجوی انقلابی به‌عنوان رئیس هیئت دیپلماتیک ایران در لندن، از ورود کاردار جدید انگلیس به تهران جلوگیری کرده است.

به گزارش خبرگزاری رویتر: «کریستوفر مدیر سخنگوی وزارت امور خارجه انگلیس، در این باره گفت ما پس از آنکه گفتیم آقای ملائک* به‌سبب سابقه انقلابی‌اش غیرقابل‌پذیرش است از ایرانی‌ها خواستیم که درخواست ویزا برای او را پس بگیرند. به این دلیل، به ملائک به دلایل امنیتی ویزا داده نشده است.» رویتر با اشاره به اینکه مقامات ایران با امتناع از دادن ویزا به هیواریونات به‌عنوان رئیس بخش حفاظت از منافع انگلیس در سفارت سوئد در تهران واکنش نشان دادند، به نقل از کریستوفر افزود: «به‌نظر ما این اقدام غیرقابل توجیه است و تلافی در برابر امتناع ما از پذیرفتن آقای ملائک در اینجا است.»^{۴۳}

۳۷۷

در حالی که خبرها حاکی از خروج کارگران مصری از عراق به‌دلیل کمبود دستمزد است، روزنامه عراقی *الثوره* ادعا کرده است که داوطلبانی از ۸ کشور عربی برای اعزام به منطقه فاو اعلام آمادگی کرده‌اند. محدودیت تردد در برخی مناطق کردنشین عراق نیز افزایش یافته است.

* حسین ملائک دیپلمات ایرانی، یکی از صد دانشجوی اسلامی بود که در سال ۱۹۷۹ (۱۳۵۸)، سفارت امریکا در تهران (لانه جاسوسی) را تصرف کردند و ۵۰ امریکایی را مدت ۴۴۴ روز در گروگان نگه داشتند.

به گزارش واحد اطلاعات قرارگاه رمضان: «مصری‌هایی که قبلاً مشغول کار در عراق بوده‌اند، به‌علت کمبود دستمزد شروع به خروج از عراق نموده‌اند و روزانه صدها تن از این کشور به وطنشان بازمی‌گردند. آنها قبلاً می‌توانستند ۷۵ درصد از درآمد خود را برای خانواده‌هایشان بفرستند، اما درحال‌حاضر تنها می‌توانند ۲۰ درصد از درآمد خود را از عراق خارج کنند و بقیه حقوقشان را رژیم عراق در بانک‌های دولتی ضبط می‌کند.»^{۴۴}

از سوی دیگر، فرماندهی اطلاعات ستاد مشترک ارتش در گزارشی اعلام کرد: «امروز روزنامه *الثوره* عراق اعلام نمود داوطلبانی از هشت کشور عربی آمادگی خود را جهت روانه‌شدن به جنوب عراق در منطقه فاو اعلام نموده‌اند. این روزنامه نوشت که این داوطلبین از کشورهای مصر، سودان، فلسطین، سوریه، اردن، سومالی، مغرب، تونس و اریتره می‌باشند که هم‌اکنون جهت یادگیری [نحوه کار با] انواع مختلف سلاح در آموزش فشرده‌ای به سر می‌برند. طی دیداری که خبرنگار این روزنامه با این افراد داشته یکی از آنها اظهار نموده که از ابتدای جنگ، با عراقی‌ها همکاری داشته و تا به حال چهار بار در جبهه شرکت کرده است.»^{۴۵}

اطلاعات قرارگاه رمضان نیز گزارش داد: «فشار رژیم [بعثی عراق] بر مردم مناطق کردنشین همچنان رو به افزایش است و اخیراً به مردم روستانشین اخطار شده است که در صورت مشاهده عبور و مرور آنها در اطراف مکان‌های نظامی دستگیر و اعدام خواهند شد.»^{۴۶}

۳۷۸

امریکا اقدام ایران در بازرسی کشتی‌ها را کاری خطرناک اعلام و تهدید به واکنش کرد. در پی اقدام نیروی دریایی ایران به بازرسی کشتی‌های تجاری خارجی در خلیج فارس و متوقف کردن کشتی باری امریکا، خبرگزاری فرانسه از واشنگتن گزارش داد که دولت امریکا اقدام ایران به توقف و بازرسی کشتی‌های خارجی در منطقه خلیج فارس را خطرناک می‌داند و در عین حال حادثه‌ای را که به تازگی بین یک ناو ایرانی و یک کشتی امریکایی روی داد بی‌اهمیت قلمداد می‌کند. سخنگوی وزارت امور خارجه امریکا در این باره گفت: «حادثه کاملاً جنبه یک تبادل پیام هادی بین دو کشتی را داشته و کشتی جنگی ایران از کشتی باری امریکا درخواست توقف نکرده بود.» وی اضافه کرد: با وجود این امریکا از حملاتی که در منطقه خلیج فارس انجام می‌شود و اختلالی که جنگ ایران و عراق در کشتیرانی به وجود آورده در تشویش است. وی تأکید کرد که اقدام ایران در متوقف ساختن کشتی‌ها خطرناک است و ممکن است واکنش‌های شدیدی را به دنبال داشته باشد به‌ویژه اگر نیروی دریایی ایران بخواهد مانعی در راه آزادی رفت و آمد کشتی‌های امریکا به وجود بیاورد.^{۴۷}

۳۷۹

روزنامه *القبس*، امروز در گزارشی از روند تلاش‌های جدید برای خاتمه جنگ ایران و عراق، خبر داد.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی: «روزنامه *القبس* چاپ کویت امروز، خبر داد ایران به دبیرکل سازمان ملل اطلاع داده است با طرح ۸ ماده‌ای دبیرکل سازمان ملل در مورد توقف جنگ میان ایران و عراق مخالفت نمی‌ورزد. براساس این گزارش ایران پیشنهاد کرده است تغییرات حاشیه‌ای در طرح دبیرکل سازمان ملل انجام داده شود. دبیرکل سازمان ملل نیز در حال حاضر سرگرم انجام تماس‌هایی با عراق و ایران جهت دستیابی به یک راه‌حل میانه می‌باشد. *القبس* همچنین از اعزام یک فرستاده ژاپنی جهت وساطت میان ایران و عراق خبر داده و نوشته است که دولت ژاپن با کسب تأیید کنفرانس سران هفت کشور صنعتی غرب در توکیو تلاش جدیدی را جهت خاتمه‌دادن به جنگ میان ایران و عراق آغاز خواهد کرد. *القبس* به نقل از منابع دیپلماتیک عرب افزوده است دولت ایران در قبال تلاش میانجیگری ژاپن جهت پایان‌دادن جنگ از خود نرمی نشان داده است. به نوشته *القبس* مهم‌ترین نکات طرح ژاپن برای خاتمه جنگ ایران و عراق، توقف عملیات نظامی به مدت شش ماه و عقب‌نشینی نیروهای دو کشور از سرزمین‌های اشغالی و آغاز مذاکرات میان طرفین در یک کشور بی‌طرف بوده است. *القبس* همچنین در ادامه این گزارش نوشته است که سوریه به تهران اطلاع داده است شرایط منطقه خاورمیانه [غرب آسیا] و احتمال حمله اسرائیل به سوریه ایجاب می‌کند عملیات جنگی میان ایران و عراق برای مدتی متوقف شود.»^{۴۸}

۳۸۰

به نوشته یک روزنامه ژاپنی سقوط قیمت نفت خام، وضعیت ذخیره ارز خارجی ایران را به شدت در تنگنا قرار داده است و گشایش اعتبارات بانکی سیر نزولی شدید دارد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی از توکیو گزارش داد: «روزنامه اقتصادی *نیهون کیزای شیمبون* چاپ توکیو در شماره امروز خود به نقل از دفتر سازمان تجارت خارجی ژاپن در تهران خبر می‌دهد که ۱۹ کمپانی تجاری این کشور در ماه آوریل تنها ۹/۶۷ میلیون دلار ال.سی از بانک مرکزی برای صدور کالا به ایران دریافت کرده‌اند که این میزان تقریباً یک‌دهم ۹۲/۶۷ میلیون دلار ماه مشابه در سال پیش است. به‌علاوه، این رقم پس از ۵/۰۱ میلیون دلار ماه آوریل ۱۹۸۲ (فروردین ۱۳۶۱) پایین‌ترین میزان صادرات ماهیانه کمپانی‌های ژاپنی به ایران می‌باشد.

این روزنامه همچنین به نقل از منابع دیپلماتیک در تهران اضافه می‌کند که انتظار می‌رود گشایش ال.سی ماه می (اردیبهشت) نیز چندان بیشتر از ماه آوریل (فروردین) نباشد و احتمال می‌رود که صادرات ژاپن به ایران برای زمان حاضر سقوط فاحشی یابد.

به نوشته این روزنامه، میزان ذخیره ارز خارجی ایران ۲/۵ تا ۳ میلیارد دلار تخمین زده می‌شود، اما ... منابع تجاری و مالی در تهران می‌گویند که در واقع میزان این ذخیره صفر خواهد بود. اگر سه میلیارد دلار موازنه ال.سی‌هایی که از قبل گشایش یافته‌اند در نظر گرفته شود.^{۴۹}

۳۸۱

روزنامه *السیاسه* (چاپ) کویت با اشاره به دیدار حافظ اسد با شاه حسین، مدعی تغییراتی در روابط سوریه با ایران شد. یک روزنامه اتریشی نیز خاطر نشان کرد که سوریه می‌کوشد با احتیاط از ایران فاصله بگیرد.

روزنامه *السیاسه* (چاپ کویت) در گزارشی با ادعای اینکه در پی دیدار حافظ اسد و ملک حسین، رژیم حزب بعث سوریه در سیاست خود در قبال حکومت اسلامی تهران و جنگ ایران و عراق تغییر اساسی داده است، از قول یک منبع دیپلماتیک عربی نوشت: رئیس‌جمهوری سوریه در ملاقات اخیر نسبت به دیدگاه‌های ملک حسین در جانب‌داری از عراق تفاهم نشان داده است. گفته می‌شود درگیری‌های اخیر ارتش سوریه با عناصر حزب‌الله لبنان در شهر بعلبک، نخستین نشان تغییر موضع دولت دمشق نسبت به حکومت اسلامی ایران است، ضمن آنکه شیخ احمد کفتارو مفتی اعظم سوریه نیز به تازگی فتوایی داده که در آن از خودداری لجوجانه حکومت اسلامی ایران برای پایان‌بخشیدن به جنگ با عراق به شدت انتقاد کرده است.

به نوشته *السیاسه* «این نخستین بار است که روزنامه‌های دولتی سوریه از حکومت اسلامی ایران به علت اشغال فاو به طور علنی انتقاد می‌کنند و علت مسافرت اخیر وزیر خارجه سوریه به تهران ادای توضیحاتی در مورد علت تغییر سیاست آن کشور بوده است.»^{۵۰}

از سویی نمایندگی جمهوری اسلامی ایران از وین، در گزارشی به نقل از روزنامه رسمی اطریش، در تحلیل روابط سوریه و اردن و اثر آن در رابطه با ایران نوشت: سوریه در جنگ خلیج فارس تاکنون به دو دلیل از ایران حمایت می‌کرد؛ دلیل اول اینکه از ایران نفت ارزان دریافت می‌کرد و دلیل دوم اینکه بتواند به کمک ایران دستگاه صدام را ساقط کند، اما از یک سو صدور نفت ارزان ایران به سوریه به علت پرداخت نکردن بدهی‌هایش به ایران دائم در تقلیل است و توقف معاملات نفت برای سوریه متضمن خسارت شدیدی برای این کشور است و از سوی دیگر اگر ایران بتواند بخشی از خاک عراق را تسخیر کند و سقوط احتمالی صدام به دست ایرانیان تحقق یابد، موضوعی مسئله‌آفرین است. علاوه بر آن تضاد بین سوریه و ایران در مورد مسائل لبنان و درگیری بین نیروهای سوری و شبه‌نظامیان طرف‌دار ایران موجب به وجود آمدن تفاهماتی در مذاکرات، بین اسد و شاه حسین و تا حدود مختصری باعث تقرب سوریه و اردن شده است. ضمن آنکه سوریه در جنگ خلیج فارس دیگر سازش‌ناپذیرانه (و بدون قید و شرط) از ایران حمایت نمی‌کند و سعی دارد با احتیاط از ایران فاصله بگیرد.^{۵۱}

۳۸۲

به گفته وزیر مشاور دولت مصر، قاهره به قدرت عراق در جنگ با ایران اطمینان دارد و از کمک به بغداد دریغ نمی‌کند. وی از دولت ایران خواست در راه صلح قدم بگذارد.

پطروس غالی وزیر مشاور در امور خارجه مصر، با تأکید بر همیاری و کمک دولت مصر به عراق در جنگ با ایران گفت: «ما به‌طور کامل به تأکیدات صدام حسین مبنی بر همبستگی و متانت جبهه داخلی عراق و قدرت این کشور در مقابله با هرگونه حملات گسترده ایران به این کشور اعتماد داریم.» غالی در تحلیل وضعیت روابط میان مصر و ایران خاطرنشان کرد که هیچ دلیلی برای خصومت و دشمنی میان مصر و ایران وجود ندارد، زیرا ایران یک کشور برادر اسلامی است که با مصر روابط تاریخی دارد. وی اظهار امیدواری کرد: «دولت ایران در راه صلح که منافع ملت ایران و عراق و تمامی ملت‌های منطقه را به‌دنبال دارد قدم گذارد.»^{۵۲}

۳۸۳

نشریه/اخبار روزانه از واکنش یک نماینده مجلس آلمان فدرال درباره سوءاستفاده مالی و سیاسی سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و هشدار به سایر نمایندگان این مجلس خبر داد.

وزارت اطلاعات در شماره امروز نشریه/اخبار روزانه نوشته است: به‌دنبال کشف سوءاستفاده‌های مالی و سیاسی منافقین در امریکا، هانس کلاین رئیس گروه سیاست خارجی فراکسیون احزاب حاکم مجلس آلمان فدرال* در تاریخ ۲۴ فوریه ۱۹۸۶ (۵ اسفند ۱۳۶۴) به سایر نمایندگان هشدار داده است که فریب مجاهدین را نخورند و با حمایت از آنان، ملعبه دستشان قرار نگیرند. وی با اشاره به اینکه رهبران سازمان مجاهدین خلق (منافقین) در گذشته موفق شده‌اند از عده زیادی از اعضای فراکسیون امضا دریافت کنند، با قرائت بیانه‌ای به همکاران خود گفت: سازمان مجاهدین خلق (منافقین) یک جنبش چپ افراطی است که خودش به بمب‌گذاری‌ها، انجام ترور و اعمال مشابه قهرآمیز اقدام می‌کند و این اعمال خشونت‌آمیز به‌ظاهر مخفی نگه داشته می‌شود. برخلاف این پرده‌پوشی، موضع ایدئولوژیکی آنها در برخی موارد هویدا می‌باشد. از جمله، آنها از برخی اعضای سازمان با عنوان "عضو پولیت بورو" اسم می‌برند. من به همین دلیل توصیه می‌کنم که از دادن امضا با هدف حمایت از مجاهدین خلق ایران، خودداری شود.^{۵۳}

* فراکسیون فوق شامل احزاب دمکرات مسیحی و سوسیال مسیحی در مجلس فدرال آلمان می‌باشد.

منابع و مأخذ روزشمار ۱۳۶۵/۲/۲۵

۱. سند شماره ۶۵۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: تهاجم عراق به منطقه حاج‌عمران، گزارش راوی قرارگاه نجف، سعید سرمدی، اردیبهشت و خرداد ۱۳۶۵، ص ۵.
۲. سند شماره ۱۱۹۵/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه نجف در تک عراق به حاج‌عمران، سعید سرمدی، ۱۳۶۵/۲/۲۶ تا ۱۳۶۵/۲/۳، صص ۴-۶.
۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۵/۲/۲۷، ص ۳.
۴. سند شماره ۶۵۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۵.
۵. اکبر هاشمی رفسنجانی، *اوج دفاع* (کارنامه و خاطرات سال ۱۳۶۵)، به اهتمام عماد هاشمی، تهران: دفتر نشر معارف انقلاب، چاپ هشتم ۱۳۸۸، ص ۹۷.
۶. سند شماره ۶۵۵/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۵.
۷. سند شماره ۲۰۶۵۵/پن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: جلسه تک عراق به منطقه حاج‌عمران، (قرارگاه نجف، ۱۳۶۵/۲/۲۴، نوار شماره ۱۹۲۱۸)، سعید سرمدی.
۸. سند شماره ۲۷۱۴۴۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد تیپ مسلم‌بن عقیل به سپاه دوم شمال، ۱۳۶۵/۲/۴.
۹. سند شماره ۱۳۹۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویه‌ای اطلاعاتی قرارگاه نجف ۲، شماره ۱۱۵، ۱۳۶۵/۲/۲۷، صص ۱ و ۸.
۱۰. سند شماره ۱۲۱۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه نیروی زمینی سپاه، مهدی انصاری، ۱۳۶۵/۲/۲۲ تا ۱۳۶۵/۳/۳۱، صص ۵۸ و ۵۹؛ و - سند شماره ۱۸۳۰۲/پن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: جلسه عملیات کربلای ۴، (قرارگاه نیروی زمینی، ۱۳۶۵/۲/۲۵، نوار شماره ۱۹۸۰۷)، مهدی انصاری، صص ۳۷ - ۳۲.
۱۱. سند شماره ۱۲۱۷/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، صص ۵۲ - ۴۷؛ و - سند شماره ۱۸۳۰۱/پن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: جلسه کربلای ۴، (قرارگاه نیروی زمینی سپاه، ۱۳۶۵/۲/۲۵، نوار شماره ۱۹۸۰۶)، مهدی انصاری.
۱۲. سند شماره ۱۸۳۰۳/پن مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: جلسه کربلای ۴، (قرارگاه نیروی زمینی سپاه، ۱۳۶۵/۲/۲۵، نوار شماره ۱۹۸۰۸)، راوی مهدی انصاری.
۱۳. سند شماره ۲۵۸۹۹۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از فرماندهی قرارگاه کربلا به فرماندهان یگان‌های تابعه، ۱۳۶۵/۲/۲۵.
۱۴. سند شماره ۱۳۸۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات قرارگاه رمضان به قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص)، ۱۳۶۵/۲/۲۵، ص ۱۴.
۱۵. سند شماره ۱۵۹۰۶۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ:
- از دفتر فرماندهی ستاد مرکزی سپاه به فرماندهی نیروی زمینی سپاه، ۱۳۶۵/۲/۲۸.
۱۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۲/۲۴، ص ۲.
۱۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۵/۲/۲۷، ص ۳.
۱۸. سند شماره ۱۰۸۷۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ۲ سماجا به رکن ۳ سماجا، ۱۳۶۵/۲/۲۵.
۱۹. سند شماره ۴۰۳۸۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ناحیه کردستان به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۳۶۵/۲/۲۹.
۲۰. سند شماره ۴۰۳۸۲۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ناحیه کردستان به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۳۶۵/۲/۲۵.
۲۱. سند شماره ۴۰۴۰۵۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از ستاد ناحیه کردستان به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۳۶۵/۲/۲۵.
۲۲. سند شماره ۹۶۶۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات سپاه دوم شمال به اطلاعات ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۵/۲/۲۹.
۲۳. سند شماره ۴۰۳۹۰۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات سپاه سردشت به قرارگاه حمزه سیدالشهدا(ع)، ۱۳۶۵/۲/۲۸.
۲۴. سند شماره ۴۰۳۸۳۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از واحد اطلاعات سپاه مهاباد به اطلاعات سپاه بوکان، ۱۳۶۵/۲/۲۷.
۲۵. سند شماره ۳۴۲۷۹۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از استانداری کردستان، ۱۳۶۵/۲/۲۷.
۲۶. سند شماره ۳۲۷۸۱۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ۲ لشکر ۲۸ (رده عقب) به فرمانده ناحیه ژاجای کردستان، ۱۳۶۵/۲/۲۵.
۲۷. روزنامه کیهان، ۱۳۶۵/۲/۲۵، ص ۳.
۲۸. سند شماره ۱۳۹۷۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ۲ سماجا به مدیریت اطلاعات نزاجا، ۱۳۶۵/۲/۳۰.
۲۹. سند شماره ۲۰۰۲۴۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه اخبار روزانه، وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی، شماره ۲۴۸، ۱۳۶۵/۲/۲۸، ص ۱.
۳۰. روزنامه رسالت، ۱۳۶۵/۲/۲۵، ص ۱۰.
۳۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۲/۲۵، ص ۴.
۳۲. روزنامه رسالت، ۱۳۶۵/۲/۲۵، صص ۲، ۶ و ۱۰.
۳۳. روزنامه رسالت، ۱۳۶۵/۲/۲۷، ص ۹.
۳۴. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۲/۲۷، ص ۲.
۳۵. *اوج دفاع*، پیشین، ص ۹۷.
۳۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۲/۲۷، ص ۱۲.
۳۷. *اوج دفاع*، پیشین، ص ۹۷.
۳۸. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۵/۲/۲۵، ص ۳.
۳۹. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۲/۲۷، ص ۱۱.

۴۰. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۵/۲/۲۷، ص ۲.
۴۱. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۲/۲۷، ص ۱۱.
۴۲. روزنامه کیهان، ۱۳۶۵/۲/۲۷، ص ۳.
۴۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۷، ۱۳۶۵/۲/۲۶، ص ۴۱، لندن - خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۵/۲/۲۵.
۴۴. سند شماره ۱۳۸۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۱۶.
۴۵. سند شماره ۱۰۸۸۰۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از رکن ۲ سماجا به مدیریت اطلاعات نواجا، ۱۳۶۵/۲/۲۵.
۴۶. سند شماره ۱۳۸۸۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ، پیشین، ص ۱۴.
۴۷. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۵/۲/۲۷، ص ۱۲.
۴۸. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۷، ۱۳۶۵/۲/۲۶، ص ۶ و ۷، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی به نقل از روزنامه القیس، ۱۳۶۵/۲/۲۵.
۴۹. همان، صص ۳۴ و ۳۵، توکیو - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۲/۲۵.
۵۰. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی، بولتن رادیوهای بیگانه، ص ۶، رادیو اسرائیل به نقل از روزنامه السیاسه، ۱۳۶۵/۲/۲۵.
۵۱. سند شماره ۲۱۲۴۴۳ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه گزارش مستقیم، وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی، شماره ۴/۳۴، ۱۳۶۵/۲/۲۵، ص ۵.
۵۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۵۷، ۱۳۶۵/۲/۲۶، ص ۳۴، کویت - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۵/۲/۲۵.
۵۳. سند شماره ۲۰۰۲۴۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: نشریه اخبار روزانه، وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی، شماره ۲۴۶، ۱۳۶۵/۲/۲۵، ص ۱.